

İMAM HASAN ASKERİ (A.S.)’DAN NAKEDİLEN HADİSLER

<"xml encoding="UTF-8?">

İMAM HASAN ASKERİ (A.S.)’DAN NAKEDİLEN HADİSLER

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

İmam Hasan Askeri (a.s)’ın Çeşitli Konularla İlgili Hadisleri

İmam Hasan Askeri (a.s)’ın İshak İbn-i İsmail-i Nîşaburî’ye(1) Mektubu

Allah-u Teâla, bizi ve seni kendi örtüsüyle örtsün ve bütün işlerinde seni kendi lütfuyla gözet sin.

Mektubunu (okudum ve ne demek istediğini) anladım. Allah sana hayır versin. Biz, Allah’ın

şükrü ve nimeti sayesinde dostlarımıza acıyan, Allah’ın onlara ard arda verdiği ihsan ve

fazlından dolayı sevinen ve Allah’ın onlara verdiği her nimete saygı duyan bir Ehl-i Beyt’iz.

Ey İshak, Allah, sana ve senin gibi basiretli kıldığı kimselere merhametiyle nimetini tamamlasın,

nimetinin tamamlanmasını da cennete girmek olarak mukadder kılsın. Her nimetin şükrü –o

nimet ne kadar büyük ve değerli olsa bile- “Elhamdulillah” demekle (Allah’a hamd etmekle)

yerine getirilir. Ben de: “Sana bağışta bulunup tehlikeden seni kurtardığı ve çetin yolu sana

kolaylaştırdığı için Allah’a, ebediyete kadar hamd edenlerin en üstün hamdıyla hamd olsun.”

diyorum. Allah’a andolsun ki bu iş (imamı tanımak), oldukça zor ve çetindir; ve önceki semavi

kitaplarda zikri geçmiş olan sarp bir geçittir.

Siz hem önceki imamın döneminde onun vefatına kadar ve hem de benim zamanımda bazı

işlerde bulundunuz ki, benim nazarımda o işlerde beğenilecek bir görüş ve başarıya sahip

değildiniz.

Ey İshak, şunu kesin olarak bil ki, kim bu dünyadan kör olarak çıkarsa, ahirette de kör ve yolca

daha sapık olur.

Ey İshak, (bu) gözler kör olmaz, fakat göğüslerdeki kalpler kör olur. Nitekim Allah-u Teâla

kitabının muhkem ayetinde zalim olan kimseden naklen şöyle buyuruyor: (O zalim der ki:)

“Rabbim, beni neden kör olarak haşrettin, halbuki ben görüyordum?” (Allah da) Der ki: “İşte

böyle; sana ayetlerimiz gelmişti de sen onları unutuvermiştin (kalp gözünü açmamıştın), bu gün

de sen işte böyle unutulursun.”(2) Allah’ın, halkına olan hüccetinden, şehirlerinde olan

emininden ve kullarına olan gözetleyicisinden –önceki babaları olan peygamberler ve sonraki

babaları olan vasiler dışında- hangi ayet daha büyüktür? (İşte bu yüzden Allah’ın en büyük ayeti

olan zamanın imamını tanımamak kıyamet gününde körlüğe sebep olur).

Sizi şaşkın halde nereye götürüyorlar? Siz de hayvanlar gibi başınızı aşağı salıp nereye gidiyorsunuz? Hakdan vazgeçip batıla mı yöneliyorsunuz? Allah'ın nimetine nankörlük mü ediyorsunuz? Yoksa Allah'ın kitabının bazısına iman edip, bazısını inkâr eden kimselerden mi oluyorsunuz? Sizden ve sizden olmayanlardan böyle yapanların cezası, dünya hayatında aşağılanmak ve baki olan ahiret yurdunda da uzun azaptan başka bir şey değildir. Allah'a andolsun ki bu, büyük bir aşağılıktır.

Allah-u Teâla'nın, minnet ve rahmetiyle bazı vazifeleri size farz kılması, size muhtaç olduğundan dolayı değildir. Çünkü O'ndan başka ilah yoktur. Kendisinden bir rahmet olarak; iyiyi kötüden ayırtetmesi, göğüslerinizdeki sırları sınaması, kalplerinizde olanları temizlemesi, rahmetine doğru yarışmanız ve cennetteki makamlarınızın (ameller hasebiyle) birbirinden üstün olması için o vazifeleri size farz kıldı. Böylece hacı, umreyi, namazı, zekâtı, orucu ve velayeti (Ehl-i Beyt İmamlarını tanımayı) size farz kıldı. Farzların kapılarını açmanız için, size bir kapı açtı ve yolunu bulmanız için, size bir anahtar (yani velayeti) verdi.

Eğer Muhammed sallâ'llâhu aleyhi ve alih ve evlatlarından olan vasileri olmasaydı, hayvanlar gibi şaşkınlık içerisinde kalıp farzlardan hiç birini tanımazdınız. Acaba şehire, giriş kapısından başka bir yerden girilir mi? Allah Peygamber'den sonra veliler atamakla size olan nimetini tamamladığında kitabında şu ayeti indirdi: "Bugün dininizi ikmal ettim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslam'ı seçip beğendim."(3) Velileri için sizin üzerinizde bazı haklar farz kıldı. Eşleriniz, mallarınız, yiyecek ve içeceklerinizi size helal olması için o hakları eda etmeyi size emretti. Allah buyuruyor ki:

"De ki: Sizden, tebliğime karşılık bir ücret istemiyorum, istediğim ancak yakınlarıma sevgi göstermenizdir."(4)

Bilin ki kim (bu hakları ödemekte) cimrilik ederse bu cimriliği sadece kendi zararınadır; Allah müstağnidir (ihtiyaçsızdır), sizlerse muhtaçsınız. O'ndan başka ilah yoktur. Lehinize ve aleyhinize olan konuşmalar uzadıkça uzadı.

Eğer Allah-u Teâla, üzerinizdeki nimetini tamamlamayı irade etmiş olsaydı, önceki İmam aleyhi's-selâm vefat ettikten ve siz akıbetinizin ne olacağı hakkında gaflet içinde bulunduğunuz bir dönemde İbrahim ibn-i Abde'yi size (vekil) atadıktan ve Muhammed ibn-i Musa Nişaburi vasıtasıyla size gönderdiğim mektuptan sonra benim ne bir yazımı görürdünüz, ne de bir sözümü işitirdiniz. Her halukârda yardım istenecek olan ancak Allah'tır. Sakın Allah hakkında (ve din hususunda) kusur etmeyin; yoksa hüsrana uğrayanlardan olursunuz. Allah'ın itaatından yüz çeviren ve onun evliyasının öğütlerini kabul etmeyen kimse, Allah'ın rahmetinden uzak olsun.

Allah size, kendisine, Resulüne ve ulu-l emre itaat etmeyi emretmiştir. Allah, sizin

güçsüzlüğünüz ve gafletinizden dolayı size merhamet edip işlerinizde sizi sabırlı kılsın. İnsanı, Kerim olan Rabb'ine karşı mağrur eden nedir? Eğer sert taşlar, bu mektupta olan şeylerin bazısını anlamış olsalardı, Allah korkusundan parçalanarak O'na itaate yönelirlerdi. Dilediğiniz şeyi yapın; "Allah sizin amellerinizi görecektir, O'nun Resulü de, mü'minler de. Daha sonra gizliyi de açığı da bilenin yanına döndürüleceksiniz ve O, size yapmakta olduklarınızı haber verecektir."(5)

Hamd, âlemlerin rabbi Allah'adır. Allah'ın rahmeti, Muhammed ve tüm soyuna olsun.

İmam hasan askeri (a.s)'dan kılsa sözler

1- Münakaşa etme; yoksa değer yok olur. Şaka yapma; yoksa başkaları sana karşı cür'et kazanır (heybetin sarsılır).

2- Kim mecliste makamından aşağı bir yerde oturmaya razı olursa, yerinden kalkıncaya kadar Allah ve meleleri ona salat ederler.

3- (İmamet konusunda) delil isteyen bir kişiye şöyle yazdılar:

" Kim nişane ve açık bir delil isterse, istediği şey ona verilir. Daha sonra nişane ve delil istediği kimseden (imamdan) yüz çevirirse, iki kat azap edilir. Kim sabreder (mucize istemez)se Allah tarafından te'yid edilir. İnsanlar, gönderilen semavi kitapların yolunu seçmek üzere yaratılmışlardır. Allah'tan doğruluğu niyaz ediyoruz. Sonuç, ya hakka teslim olmaktır veya (kabul etmeyip) helak olmaktır."

4- Şiilerinden birisi, İmam'a şiilerin ihtilafını dile getiren bir mektup yazdı. İmam Hasan Askeri (a.s) da mektubun cevabında şöyle yazdı:

"Allah-u Teâla, akıllı kimseleri muhatap almaktadır. (Allah'ın sözü daima akıllı kimselere yöneliktir.) İnsanlar benim hakkımda birkaç gruba ayrılmışlardır. Bir grup kurtuluş yolu üzere olan gerçeği bulan, hakka sarılan, aslın dalına tutunan(6) şek ve şüphe etmeyen, benden başka sığınılacak bir önder tanımayan kimselerdir. Bir diğer grup ise, hak ehlinden olmayan kimselerdir. Bunlar deniz yolcusu gibidirler ki, deniz dalgalandığında sarsılır, sakinleştiğinde de sakinleşirler. Diğer bir grup da, Şeytan'ın kendilerine galip olduğu kimselerdir. Bunların işleri de kıskançlıklarından dolayı hak ehline itiraz edip karşı çıkmaktır. Öyleyse sen sağa-sola yönelen kimseyi terket. Çünkü çoban koyunlarını toplamak istediğinde onları az bir çabayla toplar. Sakın (sırları) ifşa etme ve riyaset talep etme. Bunlar insanı helak olmaya götüren hasletlerdir."

5- Affedilmeyecek günahlardan biri de, kişinin "Keşke, sadece bu günahımdan sorguya çekilsem" (yani, bu günah önemli değil) demesidir. Daha sonra şöyle buyurdular: İnsanlar arasında şirk, karıncanın karanlık gecede siyah bir deri üzerindeki ayak izinden daha gizlidir.

6- "Bismillahirrahmanirrahim" Allah'ın ism-i a'zam'ına, gözün siyahının beyazına olan

yakınlığından daha yakındır.

7- Şiilerden bir grubun kendisinin imameti hakkında ihtilafa düştüklerinde İmam (a.s) şöyle yazdı:

“Babalarımdan hiç biri benim gibi bu topluluğun şüphesine duçar olmamıştır. Eğer inandığınız bu mesele (imamet), bir vakite kadar olan ve sonra kesilen bir şeyse, (imametın süresinin bittiğine dair) şüpheniz yerinde olur. Ama, eğer hayat devam ettikçe devam edecek olan bir şeyse, artık o zaman bu şüphenin anlamı kalmaz.”

8- İyilerin, iyileri sevmesi, iyiler için sevaptır. Kötülerin, iyileri sevmesi ise, iyiler için bir üstünlüktür. Kötülerin iyilere düşmanlığı, iyiler için bir ziynettir. İyilerin kötülere düşmanlığı ise, kötüler için bir aşağılanmadır.

9- Yanından geçtiğin herkese selam vermen ve mecliste makamından aşağıda oturman tevazudandır.

10- Taaccüp etmeden gülmek, cahilliktendir.

11- Bel kıran musibetlerden biri de, gördüğü iyiliği gizleyen ve kötülüğü açığa vuran komşudur.

12- Şiilerine buyurdular ki: “Sizlere Allah’tan korkmayı, dininiz hususunda vera’lı (şüpheli şeylerden kaçınan) olmayı, Allah için çaba göstermeyi, doğru konuşmayı, size güvenip yanınızda emanet bırakan kimseye ister iyi olsun, ister kötü emanetini iade etmeyi, secdeleri uzatmayı ve iyi komşuluk yapmayı tavsiye ediyorum; işte Muhammed salla’llâhu aleyhi ve alih bunlarla gönderilmiştir. Onların (Ehl-i sünnet’in) namazlarına katılın, cenaze merasimlerine katılın, hastalarını ziyaret edin, haklarını ödeyin.

Sizden biri, dininde vera’lı, doğru konuşan, emaneti sahibine veren ve halka karşı güzel ahlaklı olduğunda “Bu Şiidir” denilir. Bu ise bizi hoşnut eder. Allah’tan korkun, bizlere süs olun, utanç vesilesi olmayın. Muhabbetleri bize doğru çekin; her çeşit kötülüğü bizden uzaklaştırın. Çünkü biz, hakkımızda söylenen her iyiliğin ehliyiz ve hakkımızda söylenen her kötülükten uzağız. Allah’ın kitabında, bizim hakkımız, Hz. Resulullah’a yakınlığımız ve Allah tarafından da tertemiz (masum) kılındığımız açıklanmıştır. Bizden başka, hak olarak hiç kimse bu makamı iddia edemez.

Allah’ı ve ölümü çok anın. Kur’an’ı çok tilavet edin. Peygamber salla’llâhu aleyhi ve alih’e çok salavat getirin. Çünkü Peygamber’e salavat getirmenin on hasenesi (sevabı) vardır. Size yaptığım tavsiyeleri unutmayın. Selamımı size ileterek sizi Allah’a emanet ediyorum.

13- İbadet, çok oruç tutmak ve çok namaz kılmak değildir; ibadet, Allah’ın yarattıkları hakkında çok düşünmektir.

14- İki yüzlü ve iki dilli olan kul ne de kötü kuldur; yüzüne karşı kardeşini över, arkasında ise (gıybet ederek) etini yer. Kardeşine bir nimet ulaşırsa onu kıskanır, bir belaya uğrarsa onu yalnız

bırakır.

15- Öfke, her şerrin anahtarıdır.

16- İki yüz altmışıncı (Hicri Kameri) yılında şiilerine şöyle buyurdular: Aranızda olduğumuz müddetçe size, sağ ele yüzük takmayı emrediyorduk, şimdiyse gaybet dönemimiz ulaştığı için Allah bizim ve sizin işlerinizi aşikar edene (ve hak hükümet iş üze-rine gelene) dek size sol ele yüzük takmayı emrediyoruz. Çünkü bu, sizin biz Ehl-i Beyt'e olan dostluğunuzun bir nişanesidir.

Bunun üzerine şiiler İmam'ın huzurunda yüzüklerini sağ ellerinden çıkarıp sol ellerine taktılar.

Daha sonra İmam (a.s) onlara: "Bunu bütün Şiilerimize ulaştırın" diye buyurdular.

17- En huzursuz insanlar, kin güden kimselerdir.

18- İnsanların en takvalısı, şüpheli olan işlere teşebbüs etmeyen kimsedir. İnsanların en abidi, farzları eda eden kimsedir. İnsanların en zahidi, haramları terkeden kimsedir. İnsanların en çok çaba göstereni, günahları terkeden kimsedir.

19- Şüphesiz, siz kısalan bir süre ve sayılı günler içerisinde yer almışsınız; ölümse ansızın gelir. Hayır eken, saadet biçer. Şer eken de pişmanlık biçer. Her ekici, ektiğine ulaşır. Ağır davranan, (dünyada kendisine belirlenen) nasibinden mahrum kalmadığı gibi, haris de nasibinden fazlasını elde edemez. Kime hayır verilirse, o hayrı Allah bağışlamıştır. Kim de şerden korunursa onu da Allah korumuştur.

20- Mü'min mü'mine bereket, kafire ise hüccettir.

21- Ahmağın kalbi ağzındadır; hikmet sahibi olan kimsenin ağzıysa kalbindedir.

22- Garantilenmiş rızık, seni farz bir işten alıkoymasın.

23- Abdestli olduğunda haddini aşan, abdestini bozan kimse gibidir.

24- Hakkı terkeden her güçlü, zelil olur; hakka sarılan her zelil de, izzet kazanır.

25- Cahil ile dost olan ıstırap çeker.

26- İki hasletten üstün bir şey yoktur: Allah'a iman etmek ve kardeşlere faydalı olmak.

27- Evladın küçüklükte babaya karşı saygısızlığı, büyüdüğünde ona karşı gelmesine sebep olur.

28- Mahzun bir şahsın yanında, sevinçli olduğunu göstermek edepsizlik sayılır.

29- Hayattan daha iyisi, kaybettiğinde hayata nefret ettiğin şeydir. Ölümden daha kötüsü ise, başına geldiğinde ölümü arzuladığın şeydir.

30- Cahile riyazet çektirmek (nefsinin isteklerine karşı durmasını sağlamak) ve bir şeye alışkan olanı alışkanlığından vazgeçirmek, mucize gibi bir iştir.

31- Tevazu, kıskanılmayan bir nimettir.

32- Bir kimseyi zahmete sokacak bir şeyle ona ikramda bulunma.

33- Kardeşine gizlide öğüt veren onu süslemiş, açıkta (halkın önünde) öğüt veren de onu kötülemiştir.

34- Allah'ın nimetiyle kuşatılmayan hiç bir bela yoktur.

35- Mü'minin, kendisini alçaltacak şeye ilgi göstermesi ne de kötüdür.

* * *

Hiz. Peygamber ve pâk imamlardan (Allah'ın selamı onlara olsun) zikrettiğimiz konularda elimize ulaşan hadisler burada son buldu. Zamanımızın sahibi ve asrımızın hücceti olan İmam Mehdi aleyhi's-selâm'ın mektup ve yazılarından, Şia arasında mütevatir ve yaygın olmasına rağmen bir şey zikretmedik. Çünkü bu mektuplarda kitabımızın amacına uygun olan bir hadis bulamadık. Elbette, bizim onun hakkındaki inancımız Hidayet İmamları (Allah'ın selamı onların hepsinin üzerine olsun) olan geçmiş babaları hakkındaki inancın aynısıdır. Şimdi de daha fazla öğüt almamız ve faydalanmamız için üslup yönünden önceki hadislerle benzeyen ve onlara uygun olan diğer hadisleri zikrediyoruz. Tevfik veren Allah'tır, O bize yeterlidir ve O, ne güzel sahiptir.

münacâtlar ve öğütler

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Allah-u Teâla'nın Hiz. Musa İbn-i İmran (A.S) ile münacatı

Ey Musa, dünyada uzun arzulu olma. Çünkü taş yürekli olursun ve taş yürekli olan da benden uzaktır. Kalbini Allah korkusuyla öldür. Eski elbiseli ve taze kalpli ol; (öyle ki) yeryüzü ehline gizli, gök ehli arasında tanınmış olasın. Düşmanından kaçanın feryat etmesi gibi günahlarının çokluğundan dolayı dergâhımda feryat et (ağlayıp sızla). Bu iş için benden yardım dile. Çünkü ben en iyi yardım dilenilenim.

Ey Musa, ben kullardan yüceyim, kullar benden aşağıdır. Her şey bana boyun eğmektedir. Kendine su-i zanda bulun. Salih kimseleri, senin gibi sevmedikçe evladını dine emin bilme.

Ey Musa, yıkan, guslet ve salih kullarıma yaklaş.

Ey Musa, namazlarında ve çekiştikleri şeylerde salih kullarımın imamı ol. Sana indirdiğim şeye uygun olarak onların aralarında hak (ve adalet) ile hükmet. Çünkü sana indirdiklerim açık bir hüküm, aydınlatıcı bir delildir; öncekilerin akıbetini ve sonrakilerin başına gelecek şeyleri açıklayan bir nurdur.

Ey Musa, bakire kızın oğlu, merkeb, bornoz, zeytin, zeytin yağı ve mihrap sahibi olan Meryem oğlu İsa hakkında sana şefkatli olmayı tavsiye ediyorum.(7) Ondan sonra da pâk, temiz, mutahhar olan kırmızı deve sahibi (Resulullah) hakkında sana tavsiye de bulunuyorum. O'nun senin kitabında (Tevrat'ta)ki nişanesi şöyledir: Mü'min, semavi kitapların koruyucusu, rüku ve secde eden, Allah dergâhına rağbet gösteren ve (azabından) korkandır. Kardeşleri yoksullar ve yardımcıları ise diğer kavimlerdir (yani Medine halkıdır). Dönemi, darlık, ızdırıp ve öldürme

dönemidir. İsmi Ahmed ve Muhammed-i Emin'dir. Öncekilerin baki kalanlarından (yani geçmiş peygamberlerin soylarından)dir. Bütün kitaplara ve bütün peygamberlere iman eder. Ümmeti, merhum ve mübarektir. Onların belirli saatleri vardır ve o saatlerde namaz vaktini bildirirler.

Öyleyse onu tasdik et. Çünkü o senin kardeşindir.

Ey Musa, o benim eminimdir. Sadık ve mübarek bir kuldur. Elini vurduğu her şey bereket bulur. Benim ilmimde bu böyle geçmiş ve onu böyle yaratmışım. Onunla kıyameti başlatacağım. Onun ümmetiyle dünya son bulacaktır. Beni İsrâil zalimlerine tavsiye et ki onun ismini mahvetmesinler; onu yalnız bırakmasınlar; gerçi onlar bu işi mutlaka yapacaklardır. O peygamberi benim için sevmek hasenedir. Ben onunlayım. Ben onun hizbindenim; o da benim hizbimdendir; benim hizbim de mutlak galiptirler.

Ey Musa, sen benim kulum, ben ise senin ilahınım. Hakir yoksulları küçümseme ve zenginlere de imrenme. Benim zikrimin karşısında huşulu ol. Zikrimi tilavet ettiğinde rahmetime ümitli ol. Tevrat okumanın lezzetini huşulu ve hüznü bir sesle bana duyur. Beni andığın vakit mutmain ol. Bana ibadet et ve (hiç bir şeyi) bana şirk koşma. Şüphesiz, büyük efendi benim. Ben seni nutfeden, hakir bir sudan, çeşitli unsurların karışmış olduğu çiğnenmiş bir yerin balçığından yarattım; derken (bu balçık) bir insan şekline geldi. Onu bir mahluk olarak yaratan benim. Künhüm yüce, işimse kutsaldır. Benim benzerim hiç bir şey yoktur. Diri, ebedi ve zeval bulmayan benim.

Ey Musa, beni çağırdığında korkulu, dehşetli ve haşyetli ol ve benimle münacat ettiğinde, ürperen kalpten kaynaklanan bir haşyetle münacat et. Hayat günlerini Tevrat'ımla dirilt; güzel hasletlerimi cahillere öğret; zahiri ve batini nimetlerimi onlara hatırlat ve onlara de ki: İçinde bulundukları sapıklıklarda eğlenip gaflete dalmasınlar; Çünkü benim sorgulamam onlar için çok şiddetlidir.

Ey Musa, benimle olan bağın kesilirse başkasına bağlanamazsın. Öyleyse bana ibadet et ve hakir bir kul gibi karşımda dur. Kendi nefsinin kına. Çünkü o kınanmaya daha layıktır. Benim kitabımla, İsrâiloğulları'na ululanma. Bu aydınlatıcı öğüt kalbin için yeterlidir ve o alemlerin Rabbinin (c.c) kelâmıdır.

Ey Musa, beni ne zaman çağırırsan bulursun ve şüphesiz ben yapmış olduğun şeyleri affederim.

Gök, korkuyla beni tesbih ediyor. Melekler benim korkumdan vahşet içindedirler. Yer, ümitle beni tesbih ediyor. Bütün yaratıklar boyun eğerek beni tesbih etmektedirler. Daha sonra namaza önem ver. Çünkü onun benim huzurumda yüce makamı ve sağlam bir yeri vardır. Namazdan sayılan şeyleri (ibadetleri) onunla birleştir. Allah rızası için verilen zekât, temiz mal ve temiz rızıktan olmalıdır. Çünkü ben, rızam için verilen temiz şeyden başkasını kabul etmem. Bunun yanı sıra sıla-i rahim de yap. Şüphesiz Rahman ve Rahim olan benim. Akrabalık bağını, kulların

birbirlerine şefkatli davranmaları için kendi rahmetimden bir lütuf olarak yarattım. Bu bağı ahirette benim yanımda özel bir yeri vardır. Ben akrabalık bağına koruyana merhamet edeceğim ve bu bağı korumayandan rahmetimi keseceğim. Emrimi zayi eden kimseye işte böyle yaparım. Ey Musa, dilenciye ikram et; yanına geldiğinde hoş bir dille veya az bir bağışla geri çevir. Çünkü bazen dilenci olarak yanına gelen ne insandır ve ne de cin; Allah'ın bir meleğidir. Sana verdiğim

nimetler hakkında nasıl davrandığını ve bağışladığım malda (başkalarıyla) nasıl eşitlik sağladığını sınamak için senin yanına geliyor. Öyleyse yalvarıp yakarmakla bana huşu et. Kitabı hüznü bir sesle oku. Bil ki efendinin kölesini çağırdığı gibi yüce makamlara erişmen için ben de seni çağırıyorum. İşte bu benim sana ve senin geçmiş atalarının üzerine olan ihsanımdır.

Ey Musa, hiç bir halde beni unutma. Malının çokluğuna sevinme. Çünkü beni unutmak kalbi katılaştırır. Çok mal ise çok günahlarla beraberdir. Yer mutidir, gök mutidir ve deniz mutidir. Kim

bana isyan ederse bedbaht olur. Ben Rahman ve Rahimim. Her zamanın Rahmanı (bağışlayıcı)yım. Refâhtan sonra zorluk, zorluktan sonra refâh ve padişahlardan sonra da padişahlar getiririm. Benim padişahlığım ise daimi, kalıcı ve zeval bulmayandır. Yerde ve göklerde hiç bir şey benim için gizli değildir. Varlığı benden başlayan bir şey nasıl bana gizli kalabilir? Zorunlu olarak bana döneceğin halde nasıl oluyor da benim katımda olana kavuşmak için gayret göstermiyorsun.

Ey Musa, beni kendi kalen kıl. Salih ameller hazineni benim yanımda bırak. Benden kork; başkasından değil. Çünkü dönüş banadır.

Ey Musa, tövbeye koş ve günah işlemekte acele etme. Namaz kılarken karşımda durduğunda bekle (acele etme). Benden başkasına ümit bağlama. Beni zorluklara karşı siper, musibetlere karşı sığınak kıl.

Ey Musa, hayır işlerde hayra rağbet edenlerle yarış. Çünkü hayır, ismi gibi güzeldir; şerri de aldananlara bırak.

Ey Musa, salim kalman için dilini kalbinin ötesinde kıl (düşünerek konuş). Faydalanabilmen için gece ve gündüz beni çok an. Pişman olmaman için hata (ve günahların) peşine takılma. Çünkü hataların (günahların) vaat edilen sonu cehennem ateşidir.

Ey Musa, günahı terkedenlere karşı güzel konuş ve onlarla birlikte otur. Onları, gizli olan durumların için(8) kendine kardeş edin. Seninle çalışmaları için onlarla çalış.

Ey Musa, rızam için yapılan şeyin azı çoktur; ama başkaları için yapılan şeyin çoğu da azdır. Senin en değerli günlerin önündeki günlerdir, o günlerin nasıl bir gün olduğuna bak ve onun için bir cevap hazırla. Çünkü sen durdurulup sorguya çekileceksin. Zaman ve ehlinden öğüt al. Çünkü zamanın uzunluğunu (tez gelip geçtiği için) kısadır, kısası da (kadri bilindiği takdirde) uzundur ve her şey fanidir. Ahirete ilginin artması için, amelinin karşılığını gözünle görüyormuşsun gibi

çalış. Dünyanın geleceği de geçmişi gibidir. Her amel eden, basiret ve örnek üzerine amel etmelidir.

Ey İmran oğlu, kendi hayrın için çalış. Umulur ki sorguya çekilme günü ve batıl ehlinin ziyan gördüğü gün kurtulmuş olasın.

Ey Musa, nefsini dünya sevgisinden temizle ve dünyadan vazgeç. Çünkü ne dünya senin içindir ve ne sen dünya içinsin. Zalimlerin evi seni ne ilgilendirir? Ama hayır amel yapan kimse olursa o başka; dünya böyle bir insan için ne güzel evdir.

Ey Musa, dünya ve dünya ehli birbirleri için imtihan vesilesidir. Dünya onların nazarında bezenmiştir; mü'min nazarında ise ahiret süslenmiştir; usandığı zaman (kuvvet almak için) ona bakar. Ahiret lezzeti, onunla dünya lezzeti arasında perdedir. Gece yaraları ve seher vakitleri süvarinin maksadına koştuğu gibi ahirete olan iştiyakı onu harekete geçirir. Üzüntülü olarak gündüzü geçirdiği gibi gamlı olarak da akşamlar. Ne mutlu ona; onun gözünün önünden perdeler kalkmış olursa ne güzellikler görmez ki...

Ey Musa, servetin (sana) yöneldiğini gördüğünde: "Cezasında acele edilen bir günahtır" de. Fakirliğin yöneldiğini gördüğünde de: "Merhaba salih kişilerin alametine" de. Ne cebbar ve zalim ol ve ne de zalimlerle dost ol.

Ey Musa, sonu kınanılacak hayata, uzun olsa bile ömür denilmez. Senden uzaklaştırılan zorlukların akıbeti iyi olursa sana zararı olmaz.

Ey Musa, kitap (Tevrat, veya levh-i mahfuz) tam bir sarahatle senin akıbetini beyan etmiştir.

Bununla birlikte nasıl oluyor da bu gözler uyuyabiliyor? Bazılarının sürekli gaflet ve şehvete dalmaları olmasaydı hayattan zevk almaları hiç mümkün olur muydu? Oysa doğru olanlar bu nimetler ve lezzetlerin daha azı için bile ağlayıp inlemekteler.

Ey Musa, kullarıma de ki, merhamet edenlerin en merhametlisiyim; çaresizlerin duasını kabul eden, kötülüğü (üzüntüyü) gideren, zamanı değiştiren, bolluk getiren, az ameli bile kabul eden, çoğa mükâfat veren ve fakiri ihtiyaçsız kılan benim. Benim, daimi galip ve muktedir olduğumu kabul edip dile getirdikten sonra geçmişte işlediklerini telafi etmek için bana dua etsinler. Senin

kapına gelen her suçluya de ki: En geniş olan dergâha hoş geldiniz; alemlerin Rabbinin dergâhına yükünüzü indirdiniz. Onlar için mağfiret dile ve (onlara karşı) onlardan biri gibi ol.

Sana bağışladığım faziletten dolayı onlara ululanma. Onlara de ki: Yetkisi benden başkasının elinde olmayan fazilet ve rahmetimden bağış dilesinler. Ben büyük fazilet sahibiyim. Suçlulara sığınak, çaresizlere yardımcı, günahkârları affedenim. (Ey Musa,) senin benim yanımda beğenilmiş bir makamın vardır. Beni temiz bir kalp ve doğru konuşan bir dille çağır. Emrettiğim gibi ol ve emrime itaat et. Başlangıcı senden olmayan (nübüvvet ve kitap gibi) şeylerle kullarıma ululanma ve bana yaklaş. Çünkü ben sana yakınam. Ağırılığı ve taşınması seni inciten şeyi

senden istemiş değilim, ancak kabul etmem ve bağışta bulunmam için beni çağırmanı istemişim. Te'vil ve tefsirini benden aldığın ve indirilmesi de benimle olan şey (Tevrat) ile bana yaklaş.

Ey Musa, yere bak. Çünkü o yakın bir zamanda senin kabrin olacaktır. Gözlerini göğe dik. Zira başının üzerinde büyük bir padişah vardır. Dünyada olduğun müddetçe kendi haline ağla. Helak olmaktan ve tehlikelerden kork. Sakın dünya hayatının süs ve şatafatı seni aldatmasın. Zulme razı olma ve kendin de zulmetme. Şüphesiz ben mazlumun hakkını zalimden almak için onun pususundayım.

Ey Musa, iyilik on kat sayılır, kötülükse bir; ama bu bir helak olmaya sebep olur. Bana şirk koşma; bana şirk koşman sana yakışmaz. Sebat göster ve doğru ol. İndimde olana rağbet eden ve yaptıklarına pişmanlık duyan kimsenin duası gibi dua et. Şüphesiz gündüzün ışığı, gecenin karanlığını nasıl giderirse iyilik de kötülüğü giderir. Yine gecenin karanlığının gündüzün ışığını kapsamaması gibi kötülük de öylece iyiliği kapsayıp onu karartır.

ALLAH-U TEÂLA'NIN Hz. İSA İBN-İ MERYEM (A.S.) İLE MÜNACATI

Ey İsa, ben senin ve babalarının Rabbiyim. İsmim, Vahid (Yegane)'dir. Her şeyi yaratan tek yaratıcı benim. Her şey benim yarattığımdır ve herkesin dönüşü banadır.

Ey İsa, benim emrimle sen Mesih'sin; benim iznimle sen balçıktan (kuş) yaratıyor ve kelâmımla ölüyü diriltiyorsun. Öyleyse bana rağbet et ve benden kork. Benden başka hiç bir sığınak bulamazsın.

Ey İsa, velayetime lâıyk olup, hoşnutluğumu isteyesin diye sana rahmet ve şefkatle nasihat ediyorum. Her nerede olursan ol büyüklükte de küçüklükte de mübareksin. Cariyemden (dünyaya gelen) bir kulum olduğuna şehadet ediyorum. Nafilelerle (müstehap namazlarla) bana yaklaştırmaya çalış. Sana yeterli olmam için bana tevekkül et. Benden yüz çevirip başkasını dost ve server edinme yoksa seni tek başına bırakırım.

Ey İsa, belaya karşı sabırlı ol; kaza ve kadere razı ol. Razı olacağım gibi ol; rızam ise bana itaat etmen ve isyan etmemendir.

Ey İsa, dilinle beni zikret (an); kalbinle de beni sev.

Ey İsa, gaflet saatlerinde (gece yarılarında) uykudan kalk ve latif hikmetlerle kalbini sağlamlaştı.

Ey İsa, ümit ve korku halinde ol. Kalbini korkuyla öldür.

Ey İsa, hoşnutluğumu istemen için geceleri gözetle (ibadetle meşgul ol) ve muhtaç olacağın gün için de gündüzü susuzlukla (oruç tutmakla) geçir.

Ey İsa, sen sorguya çekileceksin; öyleyse sana merhamet ettiğim gibi sen de zayıfa merhamet

et ve yetimi azarlama.

Ey İsa, تنها yerlerde kendi haline ağla ve namaz yerlerine (mescide) git ve beni anmanın lezzetini bana duyur. Zira benim sana davranışım güzeldir.

Ey İsa, nice ümmetleri günahlarının cezalarından dolayı yok ettim; seni ise o günahlardan korudum.

Ey İsa, zayıfla iyi geçin; güçsüz gözlerini göğre doğru dik ve beni çağır. Şüphesiz ki ben sana yakınım. Yalvarıp yakararak beni zikret. Gamin ve üzüntün bir olsun (benden başkasını düşünme). Böylece bana dua ettiğinde duanı kabul ederim.

Ey İsa, rızkımı yiyip benden başkasına tapan, zorluk vakitleri beni çağırdığında icabet ettiğim ve daha sonra (önceki kötülüklerine) geri dönen isyancı kimsenin durumu seni aldatmasın. Bana karşı mı serkeşlik ediyor? Yoksa benim gazabıma doğru mu yöneliyor? Kendime andolsun, onu öyle hesaba çekeceğim ki artık hiç bir kurtuluş yolu bulamasın ve benden başka da bir sığınağı olmasın. Gök ve yerimden nereye kaçabilir?

Ey İsa, Beni İsrâil zalimlerine de ki, eteklerinizin altında (elinizde) haram mal ve evlerinizde put olduğu müddetçe beni çağırmayın. Ben, bana dua edenin duasını kabul edeceğime dair yemin etmişim. Onların duasını kabul etmem de dağılıp gidinceye kadar onlara lanet etmemdir.

Ey İsa, devamı olmayan lezzetin ve zail olan yaşantının bir hayrı yoktur.

Ey Meryem oğlu, salih kullarıma hazırladığım şeyleri görmüş olsaydın şevkten kalbin erir, ruhun bedeninden ayrılırdı. Çünkü ahiret sarayı gibi bir saray yoktur. Temiz olanlar, orada bir arada olurlar; mukarreb melekler onların yanına gelir ve onlar kıyamet gününde kıyametin korkunç dehşetinden emanda olurlar. Orası öyle bir saraydır ki nimeti değişmediği gibi zail de olmaz.

Ey Meryem oğlu, ahiret nimetleri için yarışanlarla yarış. Çünkü ahiret nimetleri arzu edilecek güzel bir yerdir. Ne mutlu sana ey Meryem oğlu, eğer çalışıp amel edenlerden olursan. Amelinle ayrılmasını istemeyeceğin cennet ve nimetlerde babaların Adem ve İbrahim'le beraber olursun.

İşte ben sakınanlaları böyle mükâfatlandırırım.

Ey İsa, alevli ateşte ve zincire vurularak azap edilmekten korkup kaçanlarla birlikte bana doğru kaç. Bu ateş ebedi olarak içerisine rahmetin girmeyeceği ve üzüntünün kendisinden ayrılmayacağı bir ateştir; karanlık gece parçaları gibidir; ondan kurtulan felâha ermiş olur. Orası cebbarların, haddi aşan zalimlerin ve her kötü huylu ve katı kalplinin yurdudur.

Ey İsa, dünya, ona yönelen kimseler için ne de kötü bir evdir; zalimlerin evi ne de kötü bir yerdir.

Ben seni kendinden sakındırıyorum. Öyleyse benden haberdar ol.

Ey İsa, nerede olursan ol beni göz önünde bulundur ve seni yaratmış olduğuma şehadet et. Sen benim kulumsun; ve ben seni bu şekilde yaratıp yeryüzüne indirdim.

Ey İsa, helak edici şehvetlerden kendini alıkoy. Seni benden uzaklaştıran her lezzetten uzaklaş.

Bil ki sen, benim yanımda emin bir peygamber makamındasın. Öyleyse benden sakın.

Ey İsa, seni kendi kelâmımla yarattım ve (annen) Meryem seni benim emrimle doğurdu.

Meleklerimden, ruhum Cebrail-i Emin'i ona doğru gönderdim ve sen yeryüzünde yürüyen bir canlı (insan) oldun. Bunların hepsi daha önceden benim ilmimde geçmişti.

Ey İsa, sana gazap ettiğim takdirde hiç bir kimsenin hoşnutluğu sana yarar sağlamaz ve senden razı olduğumda ise hiçbir kimsenin gazabı sana bir zarar veremez.

Ey İsa, beni hem yalnızlıkta ve hem de kavminin arasında an ki ben de seni hayırlı bir insan topluluğunun içinde anayım.

Ey İsa beni, kurtarıcısı olmayıp da boğulmakta olan kimse gibi çağır.

Ey İsa, bana yalan yere yemin etme. Çünkü bu iş sebebiyle arşım gazaptan sarsılır. Dünyanın ömrü kısa, arzusu ise uzundur. Benim nezdimdiki yurt, (halkın) topladığı şeylerden daha iyidir.

Ey İsa, hak üzere şahitlik yapan amel defterinizi çıkardığımda ve saklayıp gizlediğiniz sır ve yaptığınız işlere şehadet ettiğiniz günde ne yapacaksınız?

Ey İsa, Beni İsrail zalimlerine de ki: Yüzlerinizi yıkayıp gönüllerinizi kirlettiniz. Kendinizi mi aldatıyorsunuz? Yoksa bana mı karşı geliyorsunuz? Dünya ehli için güzel koku sürüyorsunuz; oysa ki benim nezdimde içiniz, kokuşan murdar gibidir. Sanki siz ölüsünüz.

Ey İsa, onlara de ki: Tırnağınızı kesip attığınız gibi haram kazançtan da uzak durun. Kulaklarınızı çirkin sözlere sağır kılın. Kalplerinizle bana yönelin. Şüphesiz ki ben sizin şekillerinize bakmam.

Ey İsa, güzel işle ferahlan. Çünkü güzel iş beni hoşnut ediyor. Kötü işe de ağla. Zira kötü iş ayıp bir şeydir. Sana yapılmasını sevmediğin şeyi başkalarına yapma. Eğer bir kimse sağ yüzüne tokat atarsa sol yüzünü de ona çevir.(1) Gücün yettiği kadar (halkla) dost olmakla bana yaklaştırmaya çalış ve cahillerden yüz çevir.

Ey İsa, iyi insanlara yol göster(2) ve hayır işlerde onlarla yardımlaşarak onları gözet. Beni İsrâil zalimlerine de ki: Ey kötü dostlar, eğer (isyan etmekten) çekinmezseniz, sizi maymun ve domuz şekline sokarım.

Ey İsa, Beni İsrâil zalimlerine de ki: Hikmet benim korkumdan ağlıyor, siz ise gülerek saçma sözler söylüyorsunuz. (Ateşte yanmayacağınıza dair) beraatım mı size gelmiştir? Yoksa elinizde azabımdan kurtulacağınıza dair bir güvence mi vardır? Yoksa cezama mı uğramak istiyorsunuz? Kendime andolsun ki sizi gelecek nesillere ibret kılacağım.

Sonra ey evlenmemiş bakire Meryem'in oğlu, sana kırmızı devenin sahibi, nur saçan, yüzü parlak, temiz kalpli, (düşmanlara karşı) şiddetli, değerli ve utangaç, dostum ve peygamberlerin efendisi hakkında tavsiye ediyorum. O bütün alemler için rahmet, benimle mülakat edeceği gün Adem oğullarının efendisi, indimde geçmişlerin hepsinin en değerlisi ve bütün müslümanların bana en yakınıdır. Ders okumamış bir arap, dinimle hükmeden, yolumda sabreden ve dinimi

savunarak müşriklere karşı savaşıdır. Onu, Beni İsrâil'e tanıtmanı ve onu tasdik etmeleri, ona iman etmeleri, ona tabi olmaları ve yardımda bulunmalarını onlara emretmeni sana tavsiye ediyorum.

Hız.İsa Allah'a: "Rabbim, o kimdir ki onu bu kadar memnun edeyim?" dedi. Allah-u Teâla şöyle buyurdu: O bütün insanlara gönderilmiş olan Allah'ın elçisi Muhammed'dir. İnsanların bana makam yönünden en yakını ve şefaati en çabuk kabul olanıdır. Ne mutlu bu peygambere ve ne mutlu onun ümmetine! Onlar o peygamberin yolu üzerine bana kavuşurlar. Yeryüzünün ehli onu över ve gök ehli ona mağfiret diler. Uğurlu, tertemiz bir emin, ve benim indimde son döneme kalan salihlerin en iyisidir. Ahir zamanda zuhur edecek, geldiğinde gök bol yağmur yağdıracak, yer ot ve bitkilerini çıkaracak ve insanlar bereketi görecekler. Elini üzerine koyduğu her şeyi onlar için mübarek kılacağım. Hanımları çok, evlatları ise azdır.

Ey İsa, seni bana yaklaştıran her şeyi sana gösterdim ve seni benden uzaklaştıran her şeyden de seni sakındırdım; öyleyse kendine bak.

Ey İsa, dünya tatlıdır; seni orada özel bir iş için bıraktım. Öyleyse sakındırdığım şeylerden uzaklaş ve vermiş olduğum şeyleri de al.

Ey İsa, kendi ameline, suçlu ve günahkâr kölenin bakışıyla bak ve başkalarının ameline bakma.

Dünyada zahit ol ve onda (Allah'tan gayri hiçbir şeyden) korkma ki helak olursun.(3)

Ey İsa akıl et, düşün ve yeryüzünün çeşitli yörelerinde zalimlerin akıbetinin nasıl olduğuna bak.

Ey İsa, sana söylediğim her şey öğüt ve her sözüm haktır. Ben apaçık hakkım. Hak olarak diyorum ki, eğer sana bildirdikten sonra bana karşı isyanda bulunursan (benim azabımdan kurtulmak için) benden başka hiç bir velin ve yardımcın olmaz.

Ey İsa, kalbini haşyetle edeplendir. Kendinden aşağıda olana bak; kendinden üste olana bakma.

Bil ki her hata ve günahın kökü, dünya sevgisidir. Onu sevme; şüphesiz ki ben de onu sevmiyorum.

Ey İsa, kalbini benim için temizle ve تنها yerlerde beni çok an. Bil ki hoşnutluğum bana yalvarıp sızlamandadır; bunda diri kalpli ol, ölü olma.

Ey İsa, bana şirk koşma ve benden çekin. Sıhhatine mağrur olma ve kendini beğenme.(4) Dünya çabuk yok olup giden gölgeye benzer; geleceği de geçmişi gibidir. Öyleyse gücün yettiği kadar iyi işlerde (başkalarıyla) yarış. Kesilip doğransan ve ateşle yakılsan bile hakla beraber ol. Tanıdıktan sonra beni inkâr etme ve cahillerle de beraber olma. Çünkü her şey, kendi cinsinden olan şeyle birlikte olur.

Ey İsa, benim için göz yaşı dök ve kalbinle huşuda bulun.

Ey İsa, zorluklarda benden yardım dile. Çünkü ben, kederlilere yardımda bulunurum ve

çaresizlerin duasını kabul ederim. Ben merhametlilerin en merhametlisiyim.

HAZRET-İ İSA (A.S)'IN İNCİLDE VE DİĞER YERLERDEKİ öğÜTLERİ

Ne mutlu merhametli kimselere; onlar kıyamet günü rahmete nail olacak kimselerin ta kendileridir.

Ne mutlu halkı arasını ıslah eden (halkın arasını bulan) kimselere; onlar kıyamet günü Allah'ın dergâhına yakın olan kimselerdir.

Ne mutlu kalpleri temiz olan kimselere; onlar kıyamet günü Allah'ın nimetlerine kavuşurlar.

Ne mutlu dünyada alçak gönüllü kimselere; onlar kıyamet günü padişahlık tahtlarına sahip olurlar.

Ne mutlu yoksullara; gök melekutu onlar içindir.

Ne mutlu mahzunlara; onlar sevinecek kimselerdir.

Ne mutlu Alalh korkusundan açlık ve susuzluk çeken kimselere; onlar doyurulacak olan kimselerdir.

Ne mutlu hayır amel yapan ve Allah'ın seçkinleri diye çağrılan kimselere.

Ne mutlu ruhları temiz olduğu için sövülen kimselere; gök melekutu onlar içindir.

Ne mutlu size; haset edildiğiniz, sövüldüğünüz ve hakkınızda her çeşit çirkin ve yalan söz söylendiği zaman. O zaman neşeli ve sevinçli olun. Çünkü sevabınız gökte çoğalmıştır.

Yine buyurmuştur ki: Ey kötü kullar, halkı zan yüzünden kınıyorsunuz, fakat kendinizi yakın için kınamıyorsunuz. (Ey dünya kulları, sizde olmayan şeylerin hakkınızda söylenmesini ve parmakla gösterilmenizi seviyorsunuz.)

Ey dünya kulları, (zahit görünmeniz için) başınızı tıraş ediyorsunuz, gömleklerinizi kısaltıyorsunuz ve başlarınızı aşağı eğiyorsunuz. Ama kin ve hasedi kalbinizden çıkarmıyorsunuz.

Ey dünya kulları, siz, dışarısına bakını şaşırtan, içerisinde ise günahlarla dolu ölülerin kemikleri bulunan sıvalı kabirlere benziyorsunuz.

Ey dünya kulları, siz halkı aydınlatan, kendisini ise yakan çırılara benziyorsunuz.

Ey İsrâiloğulları, dizleriniz üzere sürünmeye mecbur olsanız bile alimlerin meclisini izdihamla doldurun. Çünkü Allah-u Teâla sağanak yağmurla ölü toprağı dirilttiği gibi ölü kalpleri de hikmet ışığıyla diriltir.

Ey Beni İsrâil, az konuşmak büyük bir hikmettir. Öyleyse susun. Çünkü susmak güzel bir rahatlık olduğu gibi suçun azalmasına ve günahın da hafiflemesine sebep olur. İlim kapısını sağlamlaştırın. İlimin kapısı sabırdır. Allah boş yere gülen, edep ve eğitim için bir yararı olmayan şeye doğru yürüyen kimseye buğzeder. Sürüsünden gafil olmayan bir çoban gibi kendi

raiyetinden gafil olmayan valiyi de sever. Açıkta insanlardan utandığınız gibi gizlide de Allah'tan utanın. Bilin ki hikmetli söz mü'minin yitik malıdır. Öyleyse hikmetli sözler elden çıkmadan onları alın. Hikmetli sözlerin elden çıkması da ravilerinin gitmesi (ölmesi) iledir.

Ey ilim sahibi, alimlere ilimleri için hürmet et ve onlarla tartışmayı terket. Cahilleri cehaletlerinden dolayı hakir say, ama onları kovma; onları kendine yaklaştır ve bilmedikleri şeyleri onlara öğret.

Ey ilim sahibi, bil ki şükründen aciz kaldığın her nimet, ona karşı ceza göreceğin günah mesabesindedir.

Ey ilim sahibi, tövbesinden aciz kaldığın her günah cezalanacağın azap gibidir.

Ey ilim sahibi, ne zaman seni saracağını bilmediğin gam ve üzüntülerin, ansızın saldırısından önce onlara karşı hazırlıklı ol.

Hiz. İsa aleyhi's-selâm ashabına şöyle buyurdular: "Söyleyin bakalım, eğer bir kimse kardeşinin yanından geçtiğinde onun avret mahallinin açıldığını görürse acaba o açılmayan tarafını da açar mı, yoksa açılmış olan yeri örter mi?" Ashab: "Elbette onu örter" dediler. Hiz. İsa: "Hayır, siz onun açılmayan tarafını da açarsınız" buyurdular. Ashap, Hiz. İsa'nın sorusunun bir misal olduğunu anlayınca: "Ey Ruhullah, bunu açıklayın?" dediler. Hiz. İsa: Bu, kardeşinin ayıbını görüp onu gizlemeyen bir kimsenin misalidir" buyurdular.

Hak olarak söylüyorum ki, öğrenmeniz için öğretiyorum; bencil olmanız için değil. Siz hoşlandıklarınızı terketmedikçe dileklerinize ulaşamazsınız ve sevmediğiniz şeylere karşı sabretmedikçe umduklarınızı elde edemezsiniz. Sakın (namehreme) bakmayın. Çünkü bu bakış, kalplere şehvet tohumu saçar ve bu da bakan kimseyi aldatmak için yeterli bir fitnedir. Ne mutlu bakışı kalbinde yer alan kalbi bakışında yer almayan kimseye. Halkın ayıplarına efendiler gibi değil, köleler gibi bakın. İnsanlar iki kısımdır: (Belalara) duçar olan ve afiyette olan. Çaresiz olana acıyın ve afiyete karşılık da Allah'a şükredin.

Ey İsrâiloğulları, Allah'tan utanmıyor musunuz? Suyu çerçöpten arıtmadıkça onu rahatlıkla içemiyorsunuz. Ama fil büyüklüğündeki haram maldan çekinmiyorsunuz. Tevrat'ta size söylenen şu sözleri duymamış mısınız? "Akrabalarınıza sıla-i rahimde bulunun, onlara iyilik yapın." Ben de şöyle diyorum: İlişkisini kesenle ilişki kurun. Esirgeyene bağışta bulunun. Kötülük yapana iyilik edin. Sövene selam verin. Sizinle münazaa edene insafı davranın. Zülmedeni affedin; nitekim siz de kötülüklerinizin affedilmesini istiyorsunuz. Öyleyse Allah'ın sizi affetmesinden ibret alın. Güneşinin iyi ve kötülere ışık saçtığını, yağmurunun salih ve suçlulara yağdığını görmüyor musunuz? Eğer sizi sevenlerden başkasını sevmezseniz, iyilik edenlerden başkasına iyilikte bulunmaz ve bağışta bulunanlardan başkasına bağışta bulunmazsanız o zaman sizin diğer kimselere karşı ne üstünlüğünüz olabilir? Bu işi, fazilet ve akli olmayan sefih

kimseler de yapıyor. Ama Allah'ın dostu ve seçkin kulu olmak istiyorsanız, kötülük edene iyilik edin. Size zülmedenin suçundan geçin. Sizden yüz çevirene selam verin. Sözümü dinleyin.

Vasiyetimi koruyun; alim ve fakih olmanız için tavsiyelerime riayet edin.

Hak olarak söylüyorum ki, kalpleriniz, hazinelerinizin olduğu yere yönelir; işte bunun içindir ki insanlar mallarını seviyor ve nefisleri onları arzuluyor. Öyleyse hazinelerinizi, güvenin yiyemeyeceği ve hırsızın çalamayacağı gökte biriktirin.

Hak olarak söylüyorum ki, bir kul iki efendiye hizmet edemez, zorunlu olarak birini diğerine tercih edecektir. İşte böylece siz hem Allah, hem de dünya sevgisine bir arada sahip olamazsınız.

Hak olarak söylüyorum ki, insanların en kötüsü, dünyayı ilmine tercih eden, onu seven, onu talep eden ve bu talebinde gayret gösteren alimdir. Öyle ki insanları şaşkınlıkta bırakmayı başarabilse onu da mutlaka yapar. Güneşin bu aydınlatan ışığı, kör adamın gören gözü olmadıktan sonra neye yarar? Böylece bu alimin de ilmi, onunla amel etmedikten sonra neye yarar? Ağaçların meyveleri ne kadar da çoktur. Fakat hepsi yararlı olmaz ve yenilmez. Alimler de çoktur; fakat hepsi ilminden yararlanamıyor. Yeryüzü ne kadar da geniştir, ama her yerinde yerleşim imkanı bulunmamaktadır. Konuşanlar da çoktur; fakat hepsinin sözleri tasdik edilmez. Öyleyse yünlü elbise giyip de hatalarını sahtekârlıkla gizlemek için başlarını aşağıya eğen, kurdun bakışı gibi kaşları altından bakan ve sözleri amellerine ters düşen yalancı alimlerden kendinizi koruyun. Topalaktan (bir çeşit ağaç) üzüm ve Ebucehil karpuzunun dalından da incir toplamak mümkün müdür? Böylece yalancı alimin sözü de batıl ve yalandan başka bir eser bırakmaz. Her konuşan da doğru konuşmaz.

Hak olarak söylüyorum ki, ekin, yumuşak (ve düz) yerde biter, kayanın üzerinde değil. Böylece hikmet de mütevazı olan kimsenin kalbinde gelişir; serkeş ve kibirli kimsenin kalbinde değil. Bilmiyor musunuz ki, kim başını dik tutarsa tavan başını yarar; kim de başını aşağı eğerse onun gölgesinden yararlanır. Böylece kim Allah için tevazu etmezse Allah onu alçaltır; kim de Allah için tevazu ederse Allah onu yüceltir. Balın her tulumda salim kalmaması gibi hikmet de her kalpte gelişmez. Tulum delinmediği, kuruyup bozulmadığı müddetçe bal için bir kab olabilir.

Böylece kalpler de, şehvetler onu delmediği, tamah onu kirletmediği ve nimet onu katılaştırmadığı sürece hikmet için bir yer olabilir.

Hak olarak söylüyorum ki, bir evde yangın çıkarsa o yangın evden eve sirayet ederek birçok evi yakar kül eder. Ama yangın çıkan ilk eve yetişilir ve o ev temelden tahrip edilirse o zaman ateş, yakacak bir yer bulamaz. İlk zalim de böyledir, önü alınırsa artık ondan sonra halkın kendisine uyacağı zalim bir imam bulunmaz. Nitekim ateş, ilk evde odun ve tahta bulamazsa o zaman hiç bir şeyi yakmaz.

Hak olarak söylüyorum ki, kim bir yılanın, kardeşini sokmak için onu hedef aldığını görüp de kardeşini ikaz etmez yılan da onu öldürürse, onun ölümünde ortak olmaktan beri olamaz. Böylece kim de kardeşinin günah işlediğini görür de onu o günahın sonucundan korkutmaz ve o adamı günah sararsa, onun suçuna ortak olmaktan güven içerisinde olamaz. Kim bir zalimi zulmünden vazgeçirmeye gücü yeter de onu vazgeçirmezse o zulmü işleyen kimse gibi olur. Zalim nasıl korkar? Oysa ki sizin aranızda güven içinde yaşamaktadır. Nehyedilmiyor; itirazda bulunulmuyor ve önü alınmıyor. (Sizin bu gevşeklik ve sorumsuzluğunuzu gördükleri halde) neden zulümlerinden vazgeçsinler ve azmasınlar ki? Sizden herhangi birinizin: “Ben zulmetmiyorum, zulmetmek isteyen etsin” demesi ve zulmü görüp önünü almaması acaba yeterli midir? Eğer dediğiniz gibi olsaydı o zaman neden zalimlere azap indiğinde, onların yaptığı işi yapmadığınız halde sizler de onlarla beraber cezalandırılıyorsunuz?

Yazıklar olsun size ey kötü kullar, Allah’ın kıyamet gününün korkusundan size güvence vermesini nasıl ümit ediyorsunuz oysa ki siz Allah’a itaatte halktan korkuyorsunuz, O’na karşı itaatsizlik etmekle onlara itaat ediyorsunuz ve Allah’ın ahbine aykırı olarak halk ile olan ahitlerinizi yerine getiriyorsunuz.

Hak olarak söylüyorum ki, Allah-u Teâla, kulları rabb edinen kimseleri, kıyamet gününün korkusundan emin kılmaz.

Yazıklar olsun size ey kötü kullar! Hakir dünya ve geçici şehvetler için cennet mülkü hakkında kusur edip kıyamet gününün vahşetini unutuyor musunuz?

Yazıklar olsun size ey dünya kulları, zevale uğrayan nimet ve kısa bir hayat için Allah’tan kaçırıyorsunuz ve O’na kavuşmaktan hoşlanmıyorsunuz. Allah’ın huzuruna çıkmaktan hoşlanmadığınız halde Allah sizi huzuruna kabul etmeyi nasıl sever? Allah kendisiyle görüşmeyi seven kimse ile görüşmeyi sever ve kendisiyle görüşmekten hoşlanmayan kimseyle görüşmek istemez. Siz nasıl sadece kendinizi Allah’ın dostu sanıyorsunuz? Oysa ki siz ölümden kaçırıyorsunuz ve dünyaya sarılıyorsunuz. Ölünün kafûrunun güzel kokusu ve kefeninin beyazlığı ona hiç bir yarar sağlamayıp hepsi toprak altında kalacağı gibi, nazarınızda güzel ve süslü görünen dünya güzellikleri de size fayda vermeyecektir; (çünkü) bunların hepsi zevale mahkumdur. Bedenlerinizin tertemiz ve renklerinizin de açık ve parlak olması size ne fayda sağlar? Oysa, ölüme doğru gidiyorsunuz, toprakta unutulup kalacaksınız ve kabrin karanlığına gömüleceksiniz.

Ey dünya kulları, yazıklar olsun size, güneş ışığı altındayken چراغ taşıyorsunuz; oysa ki güneşin ışığı size yeter. Karanlıkta ise چراغın ışığından yararlanmayı terkediyorsunuz, oysa ki چراغ bunun için yapılmıştır. Böylece ilim ışığından da dünya işleri için faydalanıyorsunuz. Oysa dünyadan size ulaşacak pay bellidir. Ama ahiret işlerinde ilimden faydalanmıyorsunuz; oysa

size ilim bunun için verilmiştir. Ahiret haktır diyorsunuz; oysa ki siz dünyayı düzene koyuyorsunuz. Ölüm haktır diyorsunuz; oysa ki siz ondan kaçuyorsunuz. Allah duyuyor, görüyor diyorsunuz; ama amellerinizi yazmasından korkmuyorsunuz. Duyan bir kimse sizi nasıl tasdik eder? Bilmeyerek yalan söyleyen kimsenin, bilerek yalan söyleyen kimseden mazereti daha çoktur. Gerçi hiç bir yalana özür yoktur.

Hak olarak söylüyorum ki, binek binilmediğinde ve çalıştırılıp uysallaştırılmadığında inatlaşır ve huyu değişir. Böylece kalpler de ölümü anmakla yumuşatılmadığında ve sürekli yapılan ibadetlerle yorulup zahmete düşürülmediğinde sert ve katı olur. İçerisi karanlık ve ürkütücü olan bir evin damında lamba yakmanın faydası olmadığı gibi ilim ışığının ağızlarınızda olmasının, kalplerinizin o ışıktan yoksun olduğu bir halde size bir faydası olmaz. Öyleyse karanlık evlerinize doğru koşup onları aydınlatın. Böylece katı kalplerinizi de, günahlar onları paslatmadan ve taştan daha sert bir hale getirmeden önce çabukça hikmetle yumuşatın. Ağır yükleri taşımaya yardımcı aramayan kişi, onları taşımaya nasıl güç yetirir. Allah'tan mağfiret dilemeyen kimsenin günahları nasıl dökülebilir? Elbisesini yıkamayan kimsenin elbisesi nasıl temiz olabilir? Günahları (tövbe ile) gidermeyen kimse onlardan nasıl kurtulabilir? Gemisiz denizden geçen kimse, boğulmaktan nasıl kurtulabilir? Çaba ve gayret göstererek çare yolu aramayan kimse, dünya fitnelerinden nasıl kurtulabilir? Kılavuzsuz yolculuk yapan kimse maksada nasıl ulaşabilir? Dinin nişanelerini görmeyen kimse, cennete nasıl gidebilir? Allah'a itaat etmeyen kimse, onun rızasına nasıl ulaşabilir? Aynaya bakmayan kimse, yüzünün ayıbını nasıl görebilir? Malından bir kısmını dostuna bağışlamayan kimse dostunun muhabbetine nasıl karşılık verebilir? Allah'ın verdiği rızıktan bir miktarını O'na borç vermeyen kimse, Rabbinin sevgisini nasıl kâmil kılabilir?

Hak olarak söylüyorum ki, bir geminin denizde gark olması denize bir noksanlık getirmediği ve ona bir zarar vermediği gibi sizin Allah'a karşı yaptığınız günahlar da O'na en küçük bir noksanlık ve en ufak bir zarar vermez. Aksine kendinize zarar verir ve kendinizi noksanlaştırırsınız. Güneşin ışığı, istifade edenlerin çok olmasıyla eksilmez. Canlılar onun ışığı vesilesiyle yaşayıp hayatlarını sürdürüyorlar. Allah-u Teâlâ'nın hazinesi de size çok bağıшта bulunmak ve rızık vermekle eksilmez; insanlar O'nun rızıkıyla yaşamaktalar. Allah, şükredenin rızkını çoğaltır. Şüphesiz O, şakir (şükrü kabul eden) ve alimdir.

Yazıklar olsun size, ey kötü işçiler, işinizin karşılığını alıyorsunuz, rızkı yiyorsunuz, elbiseyi giyiyorsunuz, evler yapıyorsunuz; fakat size iş verenin işini bozuyorsunuz. Çok geçmeden işin sahibi sizi isteyecek; bozduğunuz işe bakacak, sizi aşağılatıcı bir azaba uğratacak ve boyunlarınızın kökten kesilmesini, ellerinizin eklemlerinden ayrılmasını ve daha sonra bedenlerinizin yeryüzünde sürüklenmesini emredecektir. Sonra da bedenleriniz, takvalılara öğüt,

zalimlere de ibret olsun diye yolun ortasında bırakılacaktır.

Ey kötü alimler yazıklar olsun size, ölümün şimdilik sizi yakalamadığından dolayı ertelendiğini sanmayın; ölüm o kadar yakın ki sanki ölüm ulaşip sizi göç ettirmiştir bile. Öyleyse şimdiden, hak olan daveti kulaklarınıza yerleştirin; kendi halinize ve günahlarınıza ağlayın; gerekeni hazırlayın; hazırlığınızı yapın ve tövbe ederek Rabbinize doğru yönelin.

Hak olarak söylüyorum ki, hastanın acının şiddetinden dolayı, lezzetli bir yemeğin tadını alamaması gibi dünyaya sahip olan kimse de mal sevgisinden dolayı ibadetin tadını alamaz. Hasta adam, şifa verici ilaçların vasfını bir tabipten duymakla haz duyar; ama ilaçların acılığını hatırladığında ilaç kullanarak şifa bulma arzusu nazarında kararır; dünya ehli kimseler de dünyanın çeşitli güzelliklerinden tat alırlar, ama ölümün ansız saldırısını hatırlamaları onların yaşantılarını karartıp mahveder.

Hak olarak söylüyorum ki, bütün insanlar yıldızlara bakıyorlar, fakat yalnızca onların rotasını ve menzillerini tanıyan kimseler onlar vasıtasıyla (karanlık gecelerde) kendi yollarını bulabilirler; sizler de hikmet öğreniyorsunuz, ama yalnızca onunla amel eden kimseler hidayete kavuşabilirler.

Ey dünya kulları, yazıklar olsun size, buğdayın tadını almak, hoş ve hazımlı olması için onu (çerçöpten) temizleyip dövüyorsunuz. İmanın da tadını almak ve size fayda vermesi için onu halis etmeniz gerekir.

Hak olarak söylüyorum ki, eğer karanlık gecede katran yağıyla yanan bir çerağ bulursanız mutlaka onun ışığından yararlanırsınız; onun kötü kokusu sizi ondan yararlanmaktan menetmez. Böylece hikmeti de kimde bulursanız alın. Onun o hikmete rağbetsiz kalması onu almanıza engel olmasın.

Ey dünyaya tapanlar, yazıklar olsun size, sizler ne hekimler gibi düşünüyorsunuz, ne akıllılar gibi anlıyorsunuz, ne alimler gibi biliyorsunuz, ne kötülüklerden çekinen kullar gibisiniz ve ne de değerli hür kişilere benziyorsunuz. Çok geçmeden dünya sizi kökten kazıyacak ve sizi yüz üstü yere serecektir. Daha sonra günahlarınız, saçlarınızdan tutarak sizi sürükleyecek, (kendisiyle amel etmediğiniz) ilim de arkanızdan sizi itecek; çıplak, tek ve تنها olarak sizi, ceza veren sultana teslim edeceklerdir ve O, kötü amelleriniz karşılığında sizi cezalandıracaktır.

Yazıklar olsun size ey dünya kulları, acaba ilim vesilesiyle bütün mahlukata egemen olmadınız mı? (Ama) o ilmi uzağa atıp onunla amel etmediniz; dünyaya yöneldiniz; dünya için hükmediyorsunuz; onun için hazırlık görüyorsunuz; onu (ahirete) tercih ediyorsunuz; onu bayındır kılıyorsunuz; artık ne zamana kadar dünyaya yöneleceksiniz? Allah'ın sizin vücudunuzda hiç payı yok mudur?

Hak olarak söylüyorum ki, sevdiğiniz şeyleri terketmedikçe ahirette şeref kazanamazsınız.

Tövbe etmek için yarını beklemeyin. Çünkü yarının önünde bir gece ve bir gündüz vardır; bu arada Allah'ın kaza ve kaderi caridir (geçerlidir).

Hak olarak söylüyorum ki, küçük günahlar Şeytan'ın tuzaklarındandır. Onları sizin nazarınızda pek küçük gösteriyor; derken o günahlar toplanıp çoğalır ve sizi kuşatır.

Hak olarak söylüyorum ki, yalanla methetmek ve din hususunda kendini övmek, bilinen bütün şerlerin başı olduğu gibi dünya sevgisi de her hatanın kaynağıdır.

Hak olarak söylüyorum ki, ahiret şerefine ulaşmak ve dünya olaylarına karşı kendini koruyabilmek için her zaman kılınan namazdan daha iyi hiçbir şey yoktur ve hiçbir şey namaz gibi insanı Allah'a yaklaştıramaz; öyleyse sürekli olarak namaz kılın; namaz, insanı Allah'a yakınlaştıran her salih amelden Allah'a daha yakın ve O'nun katında her şeyden daha sevimlidir.

Hak olarak söylüyorum ki, sözle, eylemle veya kinle intikam almayan mazlumin her ameli göklerde (melekut aleminde) çok büyüktür. Sizlerden hanginiz, ismi karanlık olan bir nur veya ismi nur olan bir karanlık görmüştür? Böylece hiç bir kul da mü'min olduğu halde kâfir, ahirete rağbet ettiği halde de dünyayı tercih eden olamaz. Acaba arpa eken buğday, buğday eken de arpa biçer mi? Böylece her kul, dünyada ektiği şeyi ahirette biçer ve yaptığı her amelin karşılığını orada görür.

Hak olarak söylüyorum ki, insanlar hikmet konusunda iki kısımdır: Bir kısmı onu sözüyle sağlamlaştırır, kötü ameliyle zayı eder; diğeri ise sözüyle sağlamlaştırır, ameliyle tasdik eder; bunların arasında oldukça fark vardır. Öyleyse ilmiyle amel eden alimlere ne mutlu ve ilmiyle amel etmeyip de sadece dilde alim olanlara da yazıklar olsun.

Hak olarak söylüyorum ki, kim ekinini, sürekli her tarafı saran zararlı otlardan temizlemezse, zararlı otlar o ekini yok eder. Kim de dünya sevgisini kalbinden çıkarmazsa bu sevgi onu öyle sarar ki artık ahiret muhabbetinin tadını alamaz.

Ey dünya kulları, yazıklar olsun size, Rabbinizin camilerini bedenlerinize zindan edinin (sürekli camilerde bulunun), kalplerinizi takva evleri yapın ve onları şehvetlere mesken kılmayın.

Hak olarak söylüyorum ki, belaya daha çok tahammülsüz olanınız, dünyayı daha çok seveninizdir. Belaya karşı daha çok sabırlı olanınız da dünyada daha zahit olanınızdır.

Ey kötü alimler, yazıklar olsun size, siz Allah'ın dirilttiği ölümler değil miydiniz? Sizi dirilttiğinde tekrar öldünüz. Yazıklar olsun size, siz Allah'ın ilim öğrettiği cahiller değil miydiniz? Size ilim öğrettiğinde onu unuttunuz. Yazıklar olsun size, siz Allah'ın fakih kıldığı bilgisizler değil miydiniz? Sizi fakih kıldığında cahil oldunuz. Yazıklar olsun size, siz Allah'ın hidayet ettiği sapıklar değil miydiniz? Sizi hidayet ettiğinde tekrar sapıklığa düştünüz. Yazıklar olsun size, siz Allah'ın görme kudreti verdiği körler değil miydiniz? Size görme kudreti verdiğinde tekrar kör oldunuz. Yazıklar olsun size, siz Allah'ın duyma gücü verdiği sağırlar değil miydiniz? Size duyma

gücü verdiğinde tekrar sağır oldunuz. Yazıklar olsun size, siz Allah'ın konuşma gücü verdiği dilsizler değil miydiniz? Size konuşma gücü verdiğinde tekrar dilsiz oldunuz. Yazıklar olsun size, siz (Allah'tan) zafer dilemiyor muydunuz? Size zafer nasip ettiğinde tekrar geriye döndünüz. Yazıklar olsun size, siz Allah'ın aziz kıldığı zeliller değil miydiniz? Aziz olduğunuzda, tecavüz ve isyan ettiniz. Yazıklar olsun size, siz Allah'ın yardım ettiği ve düşmanların saldırısından korkan yeryüzündeki mustaz'afalar değil miydiniz? Size yardım ettiğinde kibirlendiniz, zulüm ve isyan ettiniz. Öyleyse kıyamet gününün zilletinden dolayı size yazıklar olsun; o gün, sizi nasıl da hakir edecektir.

Ey kötü alimler, yazıklar olsun size, siz mülhitlerin amelini yapıyor, varislerin (cennet ehlinin) arzularını arzuluyor ve ateşe atılmayacağına dair güvencesi olan kimse gibi huzur buluyorsunuz.

Halbuki Allah'ın işi, sizin dileğinize uygun değildir. Sizler ölüm için türüyor, harap olmak için yapıyor, bayındır kılıyor ve varisler için de toplayıp hazırlıyorsunuz.

Hak olarak söylüyorum ki, "Musa aleyhi's-selâm size Allah'a yalan yere yemin etmeyin" diye emrediyordu; ben de: "Allah'a ne yalan ve ne de doğru olarak yemin etmeyin fakat hayır veya evet deyin" diyorum. Ey İsrâiloğulları, çöl baklagilleri ve arpa ekmeği yeyin; buğday ekmeğinden sakının. Çünkü ben onun şükcrünü yerine getirememenizden korkuyorum.

Hak olarak söylüyorum ki, insanların bazıları sıhhatli, bazıları da belaya düşürdür; öyleyse Allah'a, verdiği sıhhat işin şükredin ve belaya uğrayanlara acıyın.

Hak olarak söylüyorum ki, söylediğiniz her çirkin kelimenin cevabını kıyamet gününde alacaksınız.

Ey kötü kullar, kim kurbanlığı boğazlamaya hazırlandığında kardeşinin kendisine öfkeliendiğini anlarsa, kurbanlığı bırakmalı, gidip kardeşini memnun etmeli ve daha sonra dönüp kurbanlığı boğazlamalıdır.

Ey kötü kullar, herhangi birinizin gömleği alınırsa, abasını da onunla beraber versin. Herhangi birinizin sağ yüzüne tokat atılırsa, sol yüzünü de çevirsin. Herhangi birisi size zorla bir mil (üç fersah) mesafeti miktarınca yük yükletip çalıştırırsa, bir mil daha onunla beraber gitsin.(1) Hak olarak söylüyorum ki, dışı sağlam, içi ise bozuk olan beden neye yarar ki? Kalpleriniz bozuk olduğu halde bedenleriniz ne kadar hoşunuza gitse de hiçbir faydası olmaz. Kalpleriniz kirli olduğu halde bedenlerinizi temizlemeniz ne yarar sağlar ki?

Hak olarak söylüyorum ki, yumuşak unu geçiren ve kepeği tutan elek gibi olmayın. Böylece siz, hikmeti ağzınızdan çıkarıyorsunuz, ama kin kalbinizde baki kalıyor.

Hak olarak söylüyorum ki, ilk önce şerri terkedin, daha sonra fayda vermesi için hayrı talep edin. Hayırla şerri bir araya topladığınızda, hayrın size bir yararı olmaz.

Hak olarak söylüyorum ki, nehre dalanın elbisesi ne kadar çaba gösterirse gösterecektir mutlaka

ıslanır. Böylece dünyayı seven kimse de günahlardan kurtulamaz.

Hak olarak söylüyorum ki, ne mutlu gece uyumayıp ibadetle meşgul olanlara; onlar ebedi bir nura sahip olan kimselerdir. Çünkü onlar gecenin karanlıklarında ibadetgâhda ibadet için ayağa kalkıyorlar ve Rablerine yarının (kıyamet gününün) zorluğundan kendilerini kurtarması için yalvarıp yakarıyorlar.

Hak olarak söylüyorum ki, dünya bir tarla olarak yaratılmıştır, kullar orada tatlı, acı, şer ve hayır ekerler; iyi ekinin hesap günü yararlı bir neticesi olur, şer ekinin de biçme günü zorluk ve meşakkati olur.

Hak olarak söylüyorum ki, hekim, cahil ile, cahil de heva ve hevesiyle denenir. Ağzınızdan câiz olmayan çirkin sözlerin çıkmaması için onu mühürlemenizi tavsiye ediyorum.

Hak olarak söylüyorum ki, sevmediğiniz şeylere sabretmedikçe umduğunuza ulaşamazsınız; hoşlandığınız şeyleri terketmedikçe de dilediğiniz şeylere erişemezsiniz.

Hak olarak söylüyorum ki, ey dünya kulları, dünya isteklerini azaltmayan, rağbetini ondan kesmeyen kimse ahireti nasıl idrak edebilir?

Hak olarak söylüyorum ki, ey dünya kulları, sizler ne dünyayı seviyorsunuz ve ne de ahireti. Eğer dünyayı sevseydiniz ona ulaşmaya vesile olan işe değer verirdiniz ve ahireti sevseydiniz onu ümit eden kimselerin amelini yapardınız.

Hak olarak söylüyorum ki, ey dünya kulları, sizlerden bazıları arkadaşından zan üzerine nefret ediyor, fakat kendi nefsinden yakın üzerine nefret etmiyor.

Hak olarak söylüyorum ki, sizlerden bazıları, bazı ayıpları söylendiğinde kızıyor, oysa onlar bir gerçektir. Ama kendisinde olmayan bir şeyle medhedildiğinde ise seviniyor.

Hak olarak söylüyorum ki, şeytanların ruhları, kalplerinizde yaşadıkları gibi hiçbir yerde uzun süre yaşamamışlardır. Allah, dünyayı ahiret için çalışmanızdan dolayı size vermiştir; sizi ahiretten alıkoyması için değil. Allah dünyayı ibadetinize yardımcı olması için size yayıp açmıştır; günah işlemenize yardımcı olması için değil. Dünyada kendisine itaat etmeyi size emretmiştir, isyan etmeyi değil; onu size helâle ulaşma vesilesi kılmıştır, harama değil. Onu birbirinizle ilişki kurmanız için yaymıştır, ilişkiyi kesmeniz için değil.

Hak olarak söylüyorum ki, sevaba ulaşmayı herkes arzu eder, ama yalnız amel eden kimse ona ulaşır.

Hak olarak söylüyorum ki, ağacın, güzel meyvesi olmadıkça kâmil olmayacağı gibi din de günahlardan kaçınmadıkça kemâla erişmez.

Hak olarak söylüyorum ki, ziraat, ancak toprak ve suyla hasıl olur; iman da ancak ilim ve amelle doğrulur.

Hak olarak söylüyorum ki, suyun ateşi söndürdüğü gibi hilim de gazabı söndürür.

Hak olarak söylüyorum ki, suyla ateş bir kapta toplanamadığı gibi fıkıh ve körlük de bir kalpte toplanmaz.

Hak olarak söylüyorum ki, bulutsuz yağmur yağmaz; temiz bir kalp olmadıkça da Allah'ın rızası olan bir iş yapılmaz.

Hak olarak söylüyorum ki, her şey aydınlığını güneşten aldığı gibi, kalp de hikmetle nur kazanır. Takva da her hikmetin başıdır. Hak her hayrın kapısıdır; Allah'ın rahmeti de her hakkın kapısıdır; bu kapıların anahtarı da dua, yalvarıp yakarmak ve amel etmektir. Anahtar olmaksızın kapı nasıl açılabilir?

Hak olarak söylüyorum ki, hekim bir adam sevmediği bir ağacı ekmez ve sevmediği bir ata binmez; mü'min bir alim de Rabbinin sevmediği bir işi yapmaz.

Hak olarak söylüyorum ki, saykal, kılıcı düzeltip cilaladığı gibi hikmet de kalbi cilalar, aydınlatır. Hikmet hekimin kalbinde, ölü topraktaki su gibidir; suyun, ölü toprağı diriltmesi gibi hikmet de kalbi diriltir. Hikmet hekimin kalbinde, karanlıktaki bir ışığa benzer ki hekim onun ışığıyla halk arasında yürür.

Hak olarak söylüyorum ki, dağların tepesinden taş taşımak, sözünü anlamayan kimseye konuşmaktan daha iyidir; (böyle bir adam) taşı, yumuşaması için suya koyan veya ölüler için yemek yapan kimseye benzer. Ne mutlu gereksiz sözlerinin önünü, Rabbinin gazabına sebep olacağı korkusuyla alan, anlayacağı sözden başka bir şey söylemeyen ve ameli kendisine belirlenmeyinceye kadar da hiç kimsenin sözüne gıpta etmeyen kişiye. Ne mutlu bilmediğini alimlerden öğrenen ve öğrendiğini de cahillere öğreten kimseye. Ne mutlu, alimlere ilimlerinden dolayı saygı gösteren, onlarla tartışmayan, cahilleri cehaletlerinden dolayı küçük gören, fakat onları kendisinden kovmayan, onları kendi yanına çağıran ve bilmedikleri şeyleri onlara öğreten kimseye.

Hak olarak söylüyorum ki, ey Havariler, bugün siz, halk arasında ölümlerin arasındaki diriler gibisiniz; öyleyse (bu) dirilerin ölümüyle ölmeyin.

Yine Hz. İsa aleyhi's-selâm, Allah-u Tebareke ve Teâla'nın şöyle buyurduğunu söylemiştir: Mü'min kulum, dünyayı kendisinden aldığımda mahzun oluyor; halbuki bu durumda bana her zamankinden daha sevimli ve daha yakındır. Dünyada, ona bolluk ve genişlik verdiğimde ise seviniyor; halbuki bu durumda benim indimde her zamankinden daha kötüdür ve bu durumda benden daha uzaktır.

Alemlerin Rabbi Allah'a hamd, Muhammed ve Ehl-i Beyt'ine salat-u selam olsun.

Mufazzal İbn-İ Ömer'in, şîa'ya tavsiyeleri(2)

Ortağı olmayan yegane Allah'tan çekinmeyi, Allah'tan başka bir ilahın olmadığına,

Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehadet etmeyi size tavsiye ediyorum. Allah'tan çekinin. Güzel söz söyleyin. Allah'ın rızasını arayın; gazabından korkun; sünnetini (titizlik göstererek) koruyun; sınırlarını aşmayın. Bütün işlerinizde Allah'ı göz önünde bulundurarak, lehinize ve aleyhinize olan kaza ve kaderine razı olun.

Bilin ki, marufu emr ve münkerden nehyetmek üzerinize düşen bir vazifedir. Dikkat edin, size ihsan edene, fazlasıyla ihsanda bulunun. Size kötülük edenin suçundan geçin ve halkın size karşı yapmasını sevdiğiniz hareketi onlara yapın.

Gücünüz yettiği kadar halkla iyi geçinmeğe çalışın. Kendi aleyhinize olan bir bahane oluşturmamaya siz daha layıksınız. Allah'ın dinini öğrenmeniz, haramlardan kaçınmanız, sizinle arkadaşlık yapana karşı, ister iyi olsun ister kötü, güzel davranmanız üzerinize düşen bir görevdir.

Tam bir vera'ya sahip olmaya çalışın. Çünkü dinin ölçüsü vera' (şüpheli ve haram şeylerden sakınmak)dır. Namazları vakitlerinde kılın ve farzları sınırlarıyla eda edin.

Allah'ın size farz kıldığı ve rızasına sebep olan şeylerde kusur etmeyin. Hz. Sadık aleyhi's-selâm'ın şöyle buyurduğunu duydum: "Allah'ın dininde bilgi sahibi olun, göçebeler gibi olmayın.

Çünkü kim Allah'ın dininde bilgi sahibi olmazsa Allah kıyamet günü ona (rahmet gözüyle) bakmaz."

Zenginlikte ve fakirlikte ölçülü (orta halli) olun. Dünya malının bir kısmıyla ahiretinize hazırlık yapın. Hz. Sadık aleyhi's-selâm'ın şöyle buyurduğunu duydum: "Bunun (dünyanın) bir kısmıyla buna (ahirete) hazırlık yapın; halkın üzerine yük olmayın."

Oturup kalktığınız şahısların hepsine iyilik edin ve onlara güzel davranın. Sakın zulmetmeyin.

İmam Sadık aleyhi's-selâm şöyle buyuruyordu: "Cezası en çabuk ulaşan kötülük, zulümdür." Allah'ın oruç ve namaz gibi farz kıldığı farizeleri, yerine getirin. Farz olan zekâtı ehline ulaştırın.

İmam Sadık aleyhi's-selâm buyuruyordu ki: "Ey Mufazzal, ashabına de ki: Zekâtı ehline versinler; ben ellerinden çıkanın kefilimim."

Muhammed salallah'u aleyhi ve âlih'in Ehli Beyt'inin velayetine sarılın. Birbirinizle aranızı ıslah edin. Birbirinizin gıybetini etmeyin. Birbirinizi ziyaret edin. Birbirinizi sevin. Birbirinize ihsanda bulunun. Birbirinizle görüşün. Birbirinizle konuşun. Birbirinizden bir şeyi gizlemeyin. Birbirinizle ilişkiyi kesmekten, birbirinize darılmaktan sakının. Çünkü ben Hz. Sadık aleyhi's-selâm'ın şöyle buyurduğunu duydum: "Allah'a andolsun ki şiamızdan olan iki kişi birbirinden küserek ayrılmazlar, meğer ki ben onların birinden teberri eder ve lanet okurum. Genellikle de her ikisine böyle yaparım."

Muattib İmam aleyhi's-selâm'a: "Canım sana feda olsun, zalime karşı böyle yapman açıktır ama mazlumun suçu nedir?" dediğinde Hz. İmam Sadık aleyhi's-selâm şöyle buyurdular: "Çünkü o da kardeşini barışa ve kendisiyle ilişki kurmaya davet etmiyor. Babamın

şöyle buyurduğunu duydum: “Şiamızdan olan iki kişi kavga ettiklerinde onlardan biri küserse mazlum olan şahıs arkadaşına dönüp aralarındaki küskünlük ve dargınlığın ortadan kalkması için “ey kardeş suçlu benim” desin. Allah-u Teâla adaletli hakimdir. Kendisi mazlunun intikamını zalimden alır.”

Al-i Muhammed aleyhimus-selâm'ın fakir şiilerini tahkir etmeyin; onları azarlamayın; onlara lütufta bulunun. Allah'ın, malınızda onlar için karar kıldığı hakkı kendilerine verin; onlara ihsanda bulunun; Âl-i Muhammed aleyhimus-selâm'ın adıyla halkın malını yemeyin. Çünkü ben Hz. Sadık aleyhi's-selâm'ın şöyle buyurduğunu duydum: “İnsanlar bizim hakkımızda üç gruptur: Bir grup Kaim'imizin (İmam Mehdi'nin) zuhur etmesi ümidiyle (onun hükümetinde) dünyamızdan bir şeye ulaşmak için bizi seviyorlar; onlar sözlerimizi söyleyip ezberliyorlar; fakat amelimize gelince kusur ediyorlar. Allah onları cehenneme atacaktır. Bir grup da bizim adımızla halkın malını yemek için bizi severler; sözümüzü dinlerler; amel yapmakta da kusur etmezler; Allah-u Teâla onların karınlarını ateşle dolduracak; açlık ve susuzluğu da onlara musallat kılacaktır. Bir grup da bizi severler; sözlerimizi öğrenirler; emirlerimize itaat ederler; yaptığımız amellere aykırı harekette bulunmazlar; onlar bizdendir; biz de onlardanız.”

Zengin zenginliği, fakir de fakirliği oranında yardımda bulunmayı terketmemelidir. Kim Allah'ın onun en önemli ihtiyacını yerine getirmesini dilerse, en fazla ihtiyaç duyduğu malı, Âl-i Muhammed ve onların Şiasına ulaştırmalıdır. Size hak söz söylendiğinde sinirlenmeyin. Hak ehli, hak sözü açıkça söylediklerinde onlara kızmayın. Çünkü mü'min kendisine söylenen hak söze öfkelenmez.

Hz.Sadık aleyhi's-selâm'ın huzurunda olduğum bir vakitte İmam aleyhi's-selâm: "Ey Mufazzal, ashabın (yani Kufe'de bulunan şiiler) ne kadardır?" diye sorduklarında; şöyle dedim: Pek azdır.

Kufe'ye döndüğümde şiiler bana saldırıp; etimi yediler (yani gıybetimi ettiler); haysiyetime dokundular; hatta bazıları bana saldırıda bulundu. Bazıları beni vurmak için Kufe'nin sokaklarında pusu kurdular ve hiçbir iftiradan çekinmediler.

Bu olay Hz. Sadık aleyhi's-selâm'a bile ulaştı. Sonraki yıl (Hicaza döndüğümde) İmam'la ilk karşılaştığımızda selamlaştıktan sonra şöyle buyurdular: “Ey Mufazzal, hakkında duyduğum bu söylenen sözler nedir?” Cevapta: “Söylenen sözlerin bana bir zararı yoktur.” dedim. Hz. Sadık buyurdular ki: “Evet, o sözler onların kendi zararınadır; öfkeleniyorlar mı? Yazıklar olsun onlara; ashabım pek azdır dediniz, hayır, Allah'a andolsun ki onlar bizim Şiamız bile değillerdir; şiamız olsaydılar, sözünden öfkelenip rahatsız olmazlardı. Allah bizim şiamızı, onlarda bulunan sıfatlardan başka sıfatlarla vafsetmiştir. Cafer Sadık Şiası dilini korumalıdır. Yaratıcısı için çalışmalıdır. Efendisine ümit etmeli ve Allah'tan, korkması gereken bir şekilde korkmalıdır. Yazıklar olsun onlara; acaba onların arasında, çok namaz kılmakla yay gibi bükülen veya şiddetli

korkudan dolayı şaşkınlara benzeyen, huşu ve huzudan körler gibi olan, oruç tutmaktan hastalar gibi görünen ve uzun süreli susmak ve sükut etmekten dolayı da sağırlara benzeyen bir kimse var mıdır? Acaba onların arasında geceleri çok namaz kılmakla ve gündüzleri de oruç tutmakla kendisini zahmete düşüren veya Allah korkusundan ve biz Ehl-i Beyt'in sevgisinden dolayı dünya lezzeti ve nimetlerinden kendisini mahrum bırakan bir kimse var mıdır? Onlar nasıl bizim Şia'mız olabilirler? Oysa ki onlar bizim düşmanlarımızla düşmanlık ediyorlar ve bunu yapmakla onların düşmanlığını daha da çoğaltıyorlar. Onlar (soğuktan inleyip hırıldayan) köpekler gibi hırıldıyor; kargalar gibi ihtiras ediyorlar. Bil ki eğer onların sana çıkışma ve saldırılarından korkmasaydım, evine girip, kapıyı üzerine kapatmanı ve hayatta olduğun müddetçe yüzlerine bakmamanı emrederdim. Fakat yanına gelirlerse onları kabul et. Allah onları kendilerine hüccet kılmıştır; aynı zamanda onlarla da diğerlerine hücceti tamamlamıştır.”

Sakın dünya, dünya nimetleri, dünya güzellikleri ve dünya mülkü sizi aldatmasın; bunların size bir faydası olmaz. Allah'a andolsun ki kendi ehline de bir faydası olmamıştır.

Alemlerin Rabbi Allah'a hamd, mevlamız Muhammed Peygambere ve pâk Ehl-i Beyt'ine salat (rahmet) olsun.

Dipnotlar

(1)- İshak b. İsmail Nişaburi, İmam Hasan Askeri'nin sıkı (güvenilir) ashabındandır. Bk.

Camiu'r-Rvat Erdebili, c.1, s.80.

(2)- Tâhâ/125-126.

(3)- Maide/3.

(4)- Şura/22.

(5)- Tevbe/105.

(6)- Asıldan maksat, peygamber ve geçmiş imamlardır.

(7)- Yani Hz.İsamerkebe binmek, bornuz giymek, zeytin ve zeytin yağı bölgesinde zuhur etmek ve mihrapta ibadet etmek gibi sıfatlarla tanınır.

(8)- Vafi kitabının nakline göre, ayıpların için.

(1)- Bu konuyla ilgili diğer hadisleri de göz önünde bulundurduğumuzda bu tür hadislerin anlamı şöyledir: Eğer affetmek ve kötülüğe iyilikle karşılık vermek kötülük yapan insanın ıslah

olmasına sebep olacaksa o zaman onun kötülüğüne tahammül etmek, hatta ona iyilikle karşılık vermek gerekir. Yoksa bu hadislerden maksat, zulüm ve zillate boyun eğerek zalimlerin zulmünün yaygınlaşmasına sebep olmak değildir.

Genel olarak bir hadisin anlamını doğru olarak anlayabilmek için o hadisi hem peygamberlerin kendi şahsî ve toplumsal tavırlarıyla ve hem de diğer hadisleriyle birlikte mütalaa etmek gerekir.

Bütün peygamberler zalimlere karşı çıktıklarına ve marufu emredip münkerden nehyettiklerine göre, bu hadislerde yeralan sözlerin anlamı zulme boyun eğmek ve teslimiyet değildir; Ne var ki peygamberlerin tavırlarında da görüldüğü gibi ferdi planda bazı insanları hidayet için yeri geldiğinde zulme meşruiyet kazandırmadan şefkat, merhamet ve af yoluna başvurmak gerekir.

(2)- Vafı kitabındaki bu cümle şöyle nakledilmiştir: İyi iş yapanlara tevazu et.

(3)- Vafı kitabında: "Dünyada zahid ol ve ona rağbet etme" diye nakledilmiştir; bu nakil daha sahihtir.

(4)- Vafı kitabında, "kendini tehlikeye atma" diye nakledilmiştir.

(1)- Konuyla ilgili açıklama 3. nolu dipnotta geçmiştir.

.(2)- Mufazzal ibn-i Ömer, Hz. Sadık aleyhi's-selâm'ın seçkin sahabelerindendir